

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2018-914

11.12.2018

If Skadeforsikring NUF

Verdisaker

Gullur kjøpt i utlandet – ikke tolldeklarerert – informasjon om endring – fal. § 3-3 første og annet ledd.

Sikrede kjøpte 23.12.14 et gullur av sin sønn og forsikret det under en verdisaksforsikring. Sønnen hadde 4.6.14 kjøpt et annet ur i Sverige hvor han bodde i en periode. Dette uret ble ifølge forklaringer tatt inn i Norge som flyttegods 28.7.14. Deretter ble den aktuelle klokken innført av sønnen "som en reklamasjon" som erstatning for den første klokken senere samme år. Sikrede/sikredes sønn har fremlagt utfylte tollskjemaer angående "Innførsel av flyttegods Erklæring" datert hhv. 27.7.14 og 23.12.14, men det er ikke dokumentert at disse er mottatt av Tollvesenet. Selskapet gjorde endringer i vilkårene som trådte i kraft for sikredes forsikringsavtale fra 21.11.15. Ifølge endringen gjelder verdisaksforsikringen ikke "for gjenstander som er kjøpt eller mottatt som gave utenfor Norge og som ikke er deklarerert ved innførsel i henhold til gjeldende regelverk". Klokken gikk tapt 28.7.17. Selskapet avsto erstatning ut fra nevnte vilkårsendring. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde krav på erstatning for uret, og at selskapet ikke hadde brutt informasjonsplikten i forbindelse med vilkårsendringen.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: forsikringssum kr 264 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for tap av gullur under verdisaksforsikring.

Sikrede har verdisaksforsikring med følgende vilkår under "B Hva som er forsikret":

B.1 Forsikringen gjelder for gjenstander innen kategorien nevnt i forsikringsbeviset

Gjenstandene innen en kategori er forsikret samlet for inntil forsikringssummen angitt i forsikringsbeviset for kategorien.

Vi erstatter ikke skade på enkeltgjenstander innen en kategori når disse har en gjenanskaffelsespris under 1 000 kroner på skadetidspunktet.

For gjenstander anskaffet utenfor Norge gjelder forsikringen først etter innførsel til Norge.

Forsikringen gjelder ikke for gjenstander som er kjøpt eller mottatt som gave utenfor Norge og som ikke er deklarerert ved innførsel i henhold til gjeldende regelverk. Se Tolloven/Merverdiavgiftsloven med forskrifter.

B.1 fjerde ledd om tolldeklarerering var ikke inntatt i den første forsikringen sikrede tegnet med forsikringsperiode 21.11.15–20.11.16, men kom inn ved innføringen av VSK1-5 av mars 2015. Disse gjaldt for sikredes del fra avtaleperioden 21.11.15–20.11.16. For denne perioden er det utstedt et dokument kalt "Forsikringsavtale" 13.10.15. Dokumentet har en innledning om fornyelse av forsikringsavtalen og deretter et forsikringsbevis, hvor oversikten for verdisaksforsikringen angir tre klokker/ur som forsikret. Neste side har overskriften "viktige begrensinger for forsikringene dine" og går gjennom de forskjellige dekningene. Videre er det utstedt et eget dokument kalt

"Forsikringsvilkår" som på side to har overskriften "endring av vilkår". Under verdisaksforsikringen heter det:

Vilkårene for verdisaksforsikring er revidert og omstrukturert. Samtidig er krav til spesifisering av gjenstander i forsikringsbeviset vesentlig forenklet.

Sammen med dette forsikringsbeviset sender vi deg de nye forsikringsvilkårene med fullstendig vilkårstekst. Nedenfor forklarer vi følgene av de viktigste endringene. Punktene henviser til forsikringsvilkårenes kapitler og punkter.

Utvidelser

B.1/E.1 Hvis ikke annet fremgår av forsikringsbeviset gjelder nå forsikringen for alle gjenstander innen kategorien nevnt i forsikringsbeviset. Disse gjenstandene er forsikret samlet for inntil forsikringssummen angitt for kategorien. Maksimal erstatning for gjenstander som ikke er særskilt spesifisert kan ikke være høyere enn 100 000 kroner.

Begrensninger/Presiseringer

B.1 Vi erstatter ikke skade på enkeltgjenstander innen en kategori når disse har en gjenanskaffelsespris under 1000 kroner på skadetidspunktet. For gjenstander anskaffet utenfor Norge gjelder forsikringen fra første innførsel til Norge.

Forsikringen gjelder ikke for gjenstander som er kjøpt eller mottatt som gave utenfor Norge og som ikke er deklart ved innførsel i henhold til gjeldende regelverk. Se Tolloven /Merverdiavgiftsloven med forskrifter.

C.1 Forsikringen gjelder for den som er nevnt i forsikringsbeviset, ektefelle/samboer/registrert partner og deres barn, med felles adresse i Folkeregisteret

D.1 Om dokumentasjonsplikt ved skade

Den aktuelle forsikringen omfatter sikredes ur Rolex Daytona. Sikrede har forklart at han kjøpte uret av sin sønn ved avtale datert 23.12.14, og at uret opprinnelig ble kjøpt av sønnen i Sverige. Kvittering fra kjøpet ble fremlagt ved avtaleinngåelsen.

Sikrede meldte 29.7.17 uret som tapt til selskapet. Sikredes sønn hadde dagen før brukt uret på en båttur. Da båten skulle ankres opp kastet sønnen dreggen ut, og en krok på dreggtauet røsket av klokken som satt på håndleddet. Klokken forsvant i dypet sammen med dregg og tau.

Selskapet ba i etterfølgende kommunikasjon (telefon/e-post) med sikrede og sønnen om nærmere opplysninger/dokumentasjon om anskaffelse i Sverige og om innførselen. Selskapet påpekte at gjenstander som tas inn til Norge skal tolldeklarerer, og at det er et krav om dette i vilkårene, jf. e-post sendt 7.8.17.

Sikredes sønn sendte i e-post 14.9.17 inn dokumentasjon om tollerklæringer og folkeregisteradresser. Han forklarte at han bodde i Sverige i perioden 22.1.13–1.8.14, og at han kjøpte en klokke (ikke den tapte) 4.6.14 og tok den med som flyttegods 28.7.14. Deretter ble den tapte klokken innført "som en reklamasjon" som erstatning for den første klokken senere samme år. Vedlagt e-posten 14.9.17 var to utfylte tollskjemaer angående "Innførsel av flyttegods Erklæring". I det ene skjemaet er sted og dato utfylt med Gøteborg 27.7.14, og i det andre Gøteborg 23.12.14. Begge er signert av sikredes sønn. Det erklæres her ifølge skjemateksten at vedkommende har oppholdt seg i utlandet i et sammenhengende tidsrom av minst ett år. Det er krysset av for at det ikke er tatt med noen tollpliktige varer.

Under erklæring "vedrørende pakkingen" (pkt. 5), er følgende spesifisert om klokke i skjemaet datert 27.7.14:

Klokke på armen Rolex Sub. Helgull nr. ...618LN (brukt).

I skjemaet datert 23.12.14 er tilsvarende punkt fylt ut slik:

Rolex Daytona Rose serie m. ...695 erstatter Rolex Submariner Helgull nr. ...618LN, som bli innført 28/7-2014. Sistnevnte ble levert tilbake til forhandler(reklamasjon) og erstattet av førstnevnte.

Det er ikke fremlagt dokumentasjon på at Tollmyndighetene har registrert mottak av noen av disse skjemaene i 2014.

Det er fremlagt en avtale om overdragelse av den aktuelle klokken (Rolex Daytona) fra sikredes sønn til sikrede er datert 23.12.14. Ifølge avtalen forplikter sikrede seg til å betale kr 197 000 direkte til selger (... Guld AB) for klokken som er kjøpt på kreditt.

Selskapet avsto erstatning for klokken. Selskapet anførte at det ikke var dokumentert at uret var korrekt innført til Norge etter regelverket for tolldeklarering og dermed unntatt etter vilkårene pkt. B.1. Det anførte også at opplysningsplikten etter forsikringsavtaleloven (fal.) § 8-1 ikke var overholdt i form av å fremlegge etterspurt dokumentasjon som var tilgjengelig.

Sikrede klaget saken inn for selskapets Kundeombud i e-post 4.4.18. Noe av sønnens kommunikasjon med Tollvesenet ble ettersendt til Kundeombudet. I en e-post 22.2.18 fra en tolloverinspektør til sikredes sønn fremgår det bl.a.:

Vi har ikke fattet noe vedtak i saken og har på bakgrunn av dine opplysninger anbefalt deg hva du kan gjøre i saken. I vårt svar til deg 31.januar 2017 opplyste vi deg at siden du hadde stilt spørsmål om innførsel av vare som flyttegods anså vi det naturlig å gå inn på regelverket som gjelder flyttegods.

Etter våre undersøkelser konkluderte vi med at du ikke har vært i kontakt med Tolletaten ved innførsel av varer. På bakgrunn av det kan ikke flyttegodsbestemmelsen benyttes i ettertid. Fritak for oppkreving av merverdiavgift er derfor ikke aktuelt på varen. Dermed må du fortolke armbåndsuret Rolex Daytona.

Du som reisende har ved grensepassering selvdeklareringsplikt. I utgangspunktet skal den reisende selv rette seg etter de plikter som oppstår når varen innføres. Tolletaten anbefaler derfor dette i og med at vi først og fremst svarer på en forespørsel. Vi kan starte en kontrollsak, og da kan vi «kreve» innbetaling av merverdiavgift ved at vi fatter vedtak. I denne sak har vi ikke fattet vedtak og kan derfor bare "anbefale".

I en vurdering av opplysningene sikrede ga i klagen til Kundeombudet, anfører en intern utreder i e-post 26.4.18 at sikredes sønn har gitt uriktige opplysninger om innførselen ved å fremlegge skjemaer som ikke var innlevert Tollvesenet, og at forretningen hvor klokken var kjøpt uansett opplyste at det ikke var snakk om noen erstatningsklokke.

Sikrede krever dekning for tap av uret og avviser at unntaket for ikke fortollete varer kommer til anvendelse. Det tapte uret var en erstatningsklokke for et ur sønnen kjøpte mens han bodde i Sverige. Han kunne lovlig ta det opprinnelige uret med seg som personlig flyttegods da han flyttet tilbake til Norge uten å betale merverdiavgift. Klokke er heller ikke gjenstand for tollavgift. Uenigheten med selskapet har omhandlet hvorvidt sønnen ved ankomst Norge skulle ha levert skjema om flyttegods på tollstasjonen. Tollvesenet har kommet med ulike utsagn rundt dette. Uansett er ikke sønnen pålagt å betale merverdiavgift da han tok kontakt med Tollvesenet etter at forsikringsselskapet avviste erstatning for manglende tolldeklarasjon.

Grunnen til at selskapene skal kunne avvise oppgjør for manglende tolldeklarasjon, er at selskapene ikke skal gjøre seg medvirkende i heleri eller hvitvasking, ikke at selskapene skal spares utbetalinger. Nemnds- og rettspraksis viser at det må foreligge en vesentlig straffbar handling, hvilket ikke er tilfelle i denne saken som i verste fall vil være en forseelse.

Selskapet har uansett ikke oppfylt sin opplysningsplikt ved endringen av vilkårene. Sikrede la fram kvittering fra klokkebutikken i Sverige og kopi av sertifikat som viste at klokken kom fra Italia. Dette var alt selskapet ba om ved inngåelse av avtalen. I den opprinnelige avtalen fremgikk det ingenting om tolldeklarering og dokumentasjon for dette. Endringen skjedde lenge etter tegning, men ble ikke særskilt opplyst om i forsikringsbeviset. Innholdet i forsikringsbeviset fremstår slik at

det skulle være tilstrekkelig å lese forsikringsavtalen og det som sto under viktige begrensninger. Her fremkommer det ikke noe om reglene som kan gjøre forsikringen verdiløs.

Selskapet avviser ansvar og anfører at det ikke er dokumentert eller sannsynliggjort at klokken ble deklart ved innførsel til Norge. Forsikringen gjelder da ikke for klokken, jf. vilkårene pkt. B.1.

Sikrede har heller ikke oppfylt sin opplysningsplikt ved å unnlate å legge frem etterspurt kommunikasjon med Tollvesenet i sin helhet, jf. fal. § 8-1 først ledd. Selskapet har derfor tatt standpunkt ut fra de dokumentene som foreligger. Forretningen der klokken er kjøpt har for øvrig opplyst til selskapet at det ikke var snakk om noen erstatningsklokke.

Selskapet avviser også at det ikke er informert om endringen. Det er redegjort for endringen i vilkårene om innførsel og deklarerer før fornyelsen av avtalen i november 2015. Dette må være tilstrekkelig til å oppfylle informasjonsplikten etter fal. § 3-3 annet ledd. Ordlyden i fal. § 3-3 annet ledd oppstiller ingen særskilte krav til hvor i forsikringsavtalen slik informasjon om endringer skal fremgå. Det er heller ikke grunnlag for å innfortolke et krav om at aktuell informasjon skal underlegges en strengere informasjonsplikt og dermed strengere krav til hvordan informasjonen utheves og gjøres synlig for sikrede.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for tap av klokke.

Sikredes forsikring har følgende bestemmelse om tollpliktige varer:

Forsikringen gjelder ikke for gjenstander som er kjøpt eller mottatt som gave utenfor Norge og som ikke er deklart ved innførsel i henhold til gjeldende regelverk. Se Tolloven/Merverdiavgiftsloven med forskrifter.

Etter det opplyste er den aktuelle klokken kjøpt av sikredes sønn i Sverige og overført videre til sikrede. Sønnen har forklart at han bodde i Sverige i perioden 22.1.13–1.8.14, og at han tok med en klokke som flyttegods 28.7.14. Deretter ble den tapte klokken innført "som en reklamasjon" som erstatning for den første klokken senere samme år. Sønnen har fremlagt dokumentasjon på innførselspapirer, men Tolletaten avviser at den har mottatt disse papirene og sønnen har ikke noen kvittering for mottak eller tollbehandling. Butikken hvor sikrede kjøpte klokken avviser også at det dreide seg om en erstatningsklokke. I så fall skulle klokken være tolldeklart ved innførsel til Norge. Dette er ikke gjort, og klokken er da ikke omfattet av forsikringen.

Spørsmålet er så om selskapet har gitt tilstrekkelig informasjon om vilkårsendringen. Ifølge fal. § 3-3 annet ledd skal selskapet om det vil endre forsikringsavtalen i forbindelse med fornyelse, sammen med premievarslet for den nye forsikringsperioden gi forsikringstakeren de nye vilkårene med en redegjørelse for de endringer som er gjort. En endring som det ikke er redegjort for på denne måten, kan selskapet ikke påberope.

De aktuelle fornyelsespapirene har en side med overskrift "endring av vilkår" som har følgende informasjon om verdisaksforsikringen:

Vilkårene for verdisaksforsikring er revidert og omstrukturert. Samtidig er krav til spesifisering av gjenstander i forsikringsbeviset vesentlig forenklet.

Sammen med dette forsikringsbeviset sender vi deg de nye forsikringsvilkårene med fullstendig vilkårstekst. Nedenfor forklarer vi følgene av de viktigste endringene. Punktene henviser til forsikringsvilkårenes kapitler og punkter.

...

Begrensninger/Presiseringer

...

Forsikringen gjelder ikke for gjenstander som er kjøpt eller mottatt som gave utenfor Norge og som ikke er deklart ved innførsel i henhold til gjeldende regelverk. Se Tolloven /Merverdiavgiftsloven med forskrifter.

Informasjonsplikten i § 3-3 annet ledd er angitt som "redegjørelse for de endringer som er gjort". Det er ikke noe krav til hvor i endringspapirene redegjørelsen skal gis eller at enkelte vilkår skal fremheves på bekostning av andre. Det er derfor ikke noe krav om at de aktuelle endringene skal stå i forsikringsbeviset eller fremheves på en spesiell måte. Nemnda mener derfor at selskapets redegjørelse er tilstrekkelig.

Ifølge fal. § 3-3 første ledd skal selskapet ved fornyelse også sende ut informasjon som nevnt i § 2-1 til forsikringstakeren senest en måned før forsikringstidens utløp. Fal. § 2-1 sier at selskapet bl.a. skal informere om "vesentlige begrensninger i dekningen" i forhold til hva sikrede kunne forvente. Nemnda tar ikke stilling til om denne informasjonsplikten omfatter endringer som er varslet etter fal. § 3-3 annet ledd, men kan uansett ikke se at det her dreier seg om en vesentlig endring i forhold til hva sikrede kunne forvente. Selskapet må kunne ta utgangspunkt i at sikrede forholder seg til norske toll- og avgiftsregler, og sikrede kan ikke ha en "rimelig forventning" om at gjenstander som tas inn uten å bli deklart er omfattet av forsikringen. Selv om en forsikring vil omfatte slike gjenstander såfremt det ikke er unntak for dem, betyr ikke dette at sikrede må kunne regne med at de er det. Dette må gjelde selv om det fremgår av kvitteringer e.l. at gjenstandene er kjøpt i utlandet.

Selskapet er etter dette ikke ansvarlig for tapet av klokken.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Birgitte Hagland (nestleder), Line Merete Lileng (nøytralt oppnevnt medlem), Peter Bjurvill (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).